

ՊԱՅՄԱՆՔ

ԲԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆՈՒՆԻ
Տարեկան վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար 6 մէկտ 3 մէկ.
Գաւառաց » 7 » 3 1/2 »

Direction du journal arménien
HAIRÉNIK - CONSTANTINOPLE
Merdjan-Ruchdi éffendi Han No-49

10
ՓԱՐՍՅ

ՕՐԱԳԻՐ

10
ՓԱՐՍՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ վերաբերեալ որ և է
ճամակ եւ գրութիւն պատկէ ուրդի
տա ՏԵՐԵՆ-ԽԱՐԱԳԻՐ Կ. Պոլսա Մէր-
ճան հարաք Ուլաշի ԷՃ. խան երկրորդ
յարկ բիւ 19:

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ա.Զ.Գ. — Երեք օր ետքը փնտրուած «Հայրենիք»-ի խրատընչիւր թերթը յետ այսորիկ 20 փարայի պիտի վաճառուի:

ՏՄԱՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏՄԱՐԻ—ԹԻՒ 2308

ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ

15 ՅՈՒՆԻՍ 1887 (Ն.Տ.) 27 ՅՈՒՆԻՍ

ՏՕՔԹ. ՍՏԵՓԱՆ ԷՃ. ԴՈՒԻԹԵԱՆ

ԵՒ ԻՐ ԼԵՂՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՏԵՏՐԱԿՆ

Վերջերս ի Բարիկ հրատարակեալ Տօքթօր Ստեփան ԷՃ. Դուիթեանի լեզուաբանական նոր տետրակն այժմ լեզուագիտաց եւ հասարակութեան ուշադրութիւնը գրաւած է:

Արդէն իսկ սոյն տետրակն ընկերութեանց մէջ քննադատութեանց առարկայ եղած եւ ընդհանրապէս ընդդէմ կռիւններ յայտնուած են, սակայն եւ այժմ պէս ըստ մեզ կարի կանուխ են այդ քննադատութիւնը, որովհետեւ այն տետրակին վերայ գաղափար մի գոյացնելոյ եւ ողորդել լեզուաբանաց համար խորին ուսումնասիրութիւն պէտք է, եւ այնպէս յախուռն կերպիւ 30 տարւոյ անխոնջ եւ յարատեւ խուզարկութեանց (ինչպէս կրտսէ հեղինակն իւր իսկ յառաջաբանին մէջ) արդիւնքն եղող զիրք մի դատել առանց զայն խորին ուսումնասիրութեան առարկայ ընելու ըստ մեզ պատշաճ չէ:

Մենք յաւանդութեան չունիմք տետրին վերայ խօսելու, զի մեր ձեռնհասութենէն կարի վեր է այդ, միայն սոյն տետրակին պարունակութեան վերայ համարուող տեղեկութիւն մի տալով, ըստ ինչքանաց վեճարդոյ հեղինակին բարեկամաց պիտի թարգմանենք տետրին յառաջաբանն եւ Ա. դրութիւն միայն:

Սոյն աշխատասիրութեան վերահրատարակումն եւ թարգմանութեան իրաւունքն իրեն վերապահած ըլլալով, ըստ մեր ինչքանաց արտօնած է մեզ Ա. դրութիւն թարգմանութիւնն:

Տետրակն կը բաղկանայ 3 գլուխներէ Ա. դրութիւն կը պարունակէ. 1—Յառաջաբան. 2—Այբեկարան հայերէն լեզուի. 3—տառերու գաղափարական. 4—բաղդատական ուսումնասիրութիւն քերականութեանց. 5—Հոլովութիւն. 6—տառերու յատկութիւն. 7—խոնարհութիւն. 8—դասք առ հասարակ. 9—ձայնաւորաց փոփոխումն. 10—երկբարբառ. 11—ձայնաւորաց բաղաձայնի փոփոխակերպութիւն:

12—բաղաձայնից տարրական յատկութիւն. 13—տառերու դրութիւն. 14—Ս եւ Դ բաղաձայնից ձեւափոխութիւն. 15—տառերու գաղափարական յատկութիւն. 16—Ս Դ Ն յարաբերական բաղաձայններէ յառաջ եկած եղերք. 17—բաղաձայնի բաղաձայնից գաղափարական. 18—տառերու դրութիւն. 19—աժանցումն. 20—համադրութիւն տառից. 21—արմատական վերջաւորութիւն. 22—ստուգաբանութիւն. 23—ներգայնակութիւն տառից. 24—համաձայնութիւն հայերէն քերականութեան:

Գլուխ Բ. 1.—Հայ լեզու (իւր բաղաձայնի վիճակին մէջ):

Գլուխ Գ. 1.—Լեզու առ հասարակ (տարրական տեղեկութիւն). 2—տարրական տառերու արժէքն. 3—Ի տարրականին դրութիւնն ընդհանրապէս. 4—Ի հանգամանք որ է սկիզբն ձայնի. 5—Ի ծագումն (embryologie) կամ սկիզբն տառնորդական դրութեան. 6—տարբերք որք կ'կազմեն ձայնն. 7—ձայնից տարրական երեւոյթք (phase):

Ահա այս է տետրակին պարունակութիւնն այժմ թարգմանեմք յառաջաբանն:

ՎԱՀԱՆ Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

Յառաջաբան

Ամեն երկասիրութեան մէջ, առաջին կէտն որ ընթերցողին ուշադրութիւնն կը գրաւէ՝ յառաջաբանն է, որով հեղինակն կամիմք իւր ուսումնասիրութիւնն եւ կը ծանօթացնէ իւր աշխատութեան առարկայն:

Իմ յառաջաբանին մէջ ինչպէս որ տետրակին անունն իսկ կը ցուցնէ,

(De l'ê ou du positif se l'être qui est l'objet de la science positive par le docteur S. Tavitian.) Ի տառին վերայ ուշադրութիւն կը հրաւիրեմ որ «էութիւն» (être) բառին դրականն, ըսկիզբն կամ էական մասն է:

Բայց ի՞նչ պարտիմք իմանալ այս էութիւն (être) բառով:

Աւելի շատ մի նշանակութեանց մէջ իւր «էական» բայ (verbe substantif) ունի զորս իրարմէ հիմն-

վին տարբերաւորման, որք փիլիքական մեծութեանց նման իւրեանց մէջ շինն մաթեմատիքական կատարեալ յարաբերութիւն մի ինչպէս յետագայ թուական մեծութիւն:

Ա. Բ. Գ. Ք:

Կամ Բնութիւն (verbe): Երկիր: Մարդ: Լեզու. եւ կամ տեղափոխելով եղբուն կունենամք:

Լեզուն է ի մարդ որպէս երկիրն ի տիեզերս:

Արդ իմ ուսումնասիրութեան մէջ կապացուցանեմ թէ է տառն էութիւն (être). բառին գրականն է իւր լեզու կամ խօսք նշանակութեան մէջ, եւ ցոյց կուտամ այն յարաբերութիւնն որ կայ այս լեզուն եւ մարդուն միջև (verbe langage et verbe homme.) Արդ, արդէն ծանօթ ըլլալով իմ համեմատութեան միւս երեք եղբուն, Բնութիւն, Երկիր, Մարդ, եւ չորրորդն գրականն այն է լեզուն եւ երրորդն՝ այն է մարդուն հետ լեզուն ունեցած յարաբերութիւնն զտաճ ըլլալով կը բացատրեմ այն առնչութիւնքն որ կայ իմ փիլիքական մեծութեանց համեմատութեանս բոլոր միւս եղբրուն միջև, եւ կըսեմ:

Լեզու, մարդ, երկիր, տիեզերք:

Ահա հայ լեզուն ողորդման աւոր պարագայի մի քննութեամբ է որ այս հետեւութեան հասայ, ինչպէս որ իմ բացատրութեանս ընթացքին մէջ պացուցուած է:

Այն վայրկեան յորում պիտի աւարտէի աշխատութիւնս, իմ 30 տարւոյ ուսումնասիրութեանցը եւ յարատեւ խուզարկութեանց համեստ պտուղն, ձախ աչքիս տեսնութենէն զրկուեցայ աչացաւիմ պատճառաւ, որ դիմաց կարմխայտի հետեւանքն էր, մինչդեռ աչքս 35 տարեկանէն հետէ գոց էր նոյնպէս աչացաւի մը պատճառաւ որ ունեցայ Պոլսոյ Կայսերական բժշկական վարժարանին մէջ ուր աւարտեցի զիմ բժշկական ուսումն զոր սկսած էի ի Մարսիլիա:

Արդ չկարենալով շարունակել իմ ուսումնասիրութիւնքս պարտաւորեցայ Պոլսոյ դառնալ զիս դարմանել տալոյ համար, ի չը-

նորհա բարեջան խնամոց մեծա-յարդ տօքթօր Մէլիքեանի մի քիչ աչ աչքիս տեսողութիւնն գտայ արհեստական ըրել միջոցաւ եւ միեւնոյն ժամանակ ձախ աչքիս ցաւն սփոփեցաւ:

Ամեն բանէ առաջ վաւարող ըլլալով ծանօթացնել ի շահ զի տութեան իմ ուսումնասիրութեանցս առարկան, որում կուգեմ յատկացնել 5 տետրեր, ահա պարեցի Բարիկ գալ իմ ծըննդավայր Կեսարիա երթալէ առաջ, հրատարակելոյ եւ գաղափարական աղագեմիլ ներկայացնելոյ համար իմ նոր դրութեանս հիմնական սկզբունքներն, եւ ահա սորա համար կը հրատարակեմ այս պահուս սոյն առաջին տետրս որուն պիտի յայտնեն ուրիշ 4 տետրեր եւս եթէ նոր դժբաղդութիւնք չգան զիս աւրգելու:

ՏՕՔԹ. ԴՈՒԻԹԵԱՆ

Թարգմանիչ
Վ. Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

Թ. Ղ. Ա. Կ. Յ. Ո. Ի. Թ. Ի. Ն

Խմբագիր,
Մանկապի Դայիեանեանց դպրոցի աշակերտուհի, տնեցին երջանկայիշատակ Ս. Հախիմի-եանց կուսանաց տարեգարձն բերկրալիւր ցնծութեամբ. Բոլոր աշակերտուհիք միաձեւ սպիտակադեղիստ երեկոյան եւ առաւօտեան ժամանացութեան ատեն քաղցրաձայն երգեցին «Անձինք նուիրեալք» ընտիր շարականն, եւ կայտարեցին Ս. պատարագի ամբողջ արարողութիւններն, որ լուսաւորեց համայն բարեպաշտ ժողովրդեան սրտերն այնպէս որ պոստ արեգակն զհամայն բնութիւն:

Եկեղեցական Ս. արարողութեան վերջ, արք եւ կանայք ծերք եւ տղայք բերկրաղէմ կը յաճախէին Դայիեանեանց դպրոցը՝ որոնց կառաջնորդէր աշակերտուհեաց նաղեղաձայն եւ սրտադրաւ երգեցողութիւններն. Եւ եւս սոյն պանծալի եւ սիրուն ուրախութեան սրտիս ներգործած տղաւորութեան շարժեալ շտապեցի քայլերս, հասայ սոյն հանդիսավայրն՝ որոյ արտաքին դուռն դարձիկ տերեւներով եւ բնութեան պայծառապաճոյճ

բոլոր ի բոլոր բուսականութիւններով զարգարուած և վերի դին կախուած Օսմ. բարեխնամ տէրութեան թուղթան՝ որով կարողացաւ հայ ազգին իւր հպատակաւ տէրութենէ վայելած չնորհաց զործնական երախտագիտութիւնն. ներքին գուռն և սրահն եւս նոյնպէս պաճառուած էր դաւնի տերեւներով և ինչ ինչ հոտաւէտ ծաղիկներով. Սրահն լի էր հանդիտականաց խուռն բազմութեամբ. Հանդիսիս կը նախադասէր տեղւոյս քարոզիչ Գեորգի. Յակոբոս վարդապետ Շահպաղլեան. Աշակերտուհեաց կողմէն երգութեան բերկրաբոյր երգիւր և կարգացուեցան ընտիր ընտիր ճառեր. զորս բուռն ծափահարութեամբ կընդունէին ներկայ հանդիսականք.:

Հուսկ ապա հոգեւորականութեան ճշմարտ ծաղիկներն յինքն անձնաւորող չնորհադարդ յառաջդիմասէր եկեղեցականն Շահպաղլեան պարզաբային յարմար ընտիր և իմաստալից ատենախօսութիւն մը ընելէ վեր, օրհնեց բոլոր աշակերտութիւնները յայտնելով բարոյական դաստիարակութեան կարեւորութիւնն և տոհմապաշտութիւնը. և յորդորեց որ շարժին, աշխատին, տուն և ազգ շինեն.:

Առ այս պարտք մը է՞ թէ ունիմ կատարել՝ այն ալ սա է թէ, աշակերտուհեաց արտայայտած մըտական և բարոյական յառաջդիմութիւնը նախ կը պարտին Նորին Գերապետութեան և ժրջան վարժուհի պոսեցի Սօփիա ճերահանի անդուռ ու անխնայ աշխատութեանց, և սոցա ազգասէր փառաքանաց արգիւնաւորութեան օժանդակ և աջակից գտնուող Պատ. թագականաց և հոգաբարձութեանց.:

Ճշմարտն խոստովանելով՝ ի չնորհս սոյն յառաջդիմասէր տենչանաց և ճգնաց, այսօր Մանիսայի իգական սեռի ճակատներուն վրայ կը բեկբեկին յառաջդիմութեան շողողուն նշոյլները նախանձելի օրինակ հանդիտանալով ի շարս հոյութեան և մարդկութեան.:

2 Յունիս 1887
Մաղնիսա.

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն Կայս. պալատան Բ. արարողապետ Հաճի Մահմադ Կէլի Բ. կարգի Օսմանիէ, Օսմար լրագրաց գիւնդին տնօրէն Մահմադ փաշայի Բ. կարգի մէջնոյն, նոյն գիւնդին փոխտնօրէն Սիմօնիէ Էֆ. ին և առաջին քարտուղար Բաճիւրի Էֆ. ին Գ. կարգի մէջնոյն պատուանշանն չնորհեց.:

—Թարեղ լրագիրն, իւր այս առուր խմբագրականին մէջ, կիւրախ դործոց վրայ խօսելով կըսէ թէ կիւրախ ժողովրդական վայելած արտօնութիւններն իւր անդոր-

րութեան և բարօրութեան համար հարկ եղած ամեն պայմանները կը պարունակեն. կիրթացող նոր պահանջութիւնները չեն կրնար ընդունուիլ, ըստ որում Բ. Գրան Հայկական պարամադրով բրած զինուորները վերջնական են և ունենցմէ դատուելէ վերջում չկըքնաք համաձայնիլ Վեհապետին իրաւանց հետ.:

—Վճարելի ամենի անդամ էօմէր Հիլմի Էֆ. Էֆ. Էֆ. նախարարութեան քննիչ անուանած լինելով, անոր տեղ նոյն ատենին անդամ անուանեցաւ փերաքանիչ ատենին քաղաքային ճիւղին Բ. նախարար Մալհաթ Էֆ.:

—Էմիւրէնի բաղնիքին մէջ աշխատողներէն Է. յուսնուն Թուրք մը երէկ ժամը 12ին միջոցները Հասնի փաշա Կանին ետեւիկող մը, դաշոյնով պարկուտ ուղանաց իւր արհեստակիցներէն մին, որ Զէյթէլի կողմը նորաչէն բաղնիքի մը մէջ կ'աշխատէր.:

—Իսթաթի կառավարութիւնը ծանուցել է Պրանայի թէ, իւր կիմուական անձկութեան պատճառաւ չարտի կընայ մասնակցիլ 1889ի արուեստահանդէպին.:

—Իսթաթի Սեղիական դադարեցանութիւնն ալ Վերթօրիա Թագուհւոյն յորեկանն տօներ է երեքշաբթի օր. ի բարոկապութեան հիւպատոսին և գեղ. հիւպատոսին, հիւպատոսարանի քարտուղար Պ. Պէրքը յետ առաջման կրօնական արարողութեան, տեղական իշխանութեանց և հիւպատոսաց չնորհաւորութիւններն ընդունելու է. Իրիկունը հիւպատոսարանը և բազմութիւմանաւոր տուններ փառաւոր կերպով լուսազարդուել են. Լուսազարդութիւնը և մասնաւոր ընդունելութիւնը կատարուել են նաեւ Պոլսնապատի մէջ ուր կը բնակին անդլիացի երեւելիք և ուր հաւաքեալ էին չըջալայ գիւղերու անդլիացիք.:

Այս ցոյցներն որոց մասնակցեցաւ նաեւ հասարակութիւնը, մինչեւ գիշեր տեւեցին. հրախնդրութիւնը ալ տեղի ունեցան ինչպէս նաեւ հոլորաններ ի պատիւ խորհրդի Թագուհւոյն. Ծովերը գտնուած անդլիական բոյր նաւերը զարդարուեցան. տերութեանց հիւպատոսարաններն ալ զարդարուած էին.:

—Մայրաքաղաքիս պապական նուիրակ մօնսինօր Պօնէթի ի մայրաքաղաքս դալը ծանուցինք. Պրանայի գեղարարական քարտուղար Պ. Պէրքը, զանազան եկեղեցեաց ներկայացուցիչք ինչպէս նաեւ Աղաբեկ Սրբապանի կողմէ Հ. Աճէմեան չուգենաւ երթալով բարե գալուստ մարդկին.:

Մօնսինօր Պօնէթի զամաքն ելնելով ուղղակի Ալէք. Էֆ. Էֆ. եկեղեցին գնաց ուր խուռն բազմութիւն մը իւր գալուստն կ'ապաւէր.:

Կշերականք պատուով ընդունեցին զինքը. Սովորական ազօթներէ վերջը Մօնսինօր Պօնէթ-

թի հայրական լեզուաւ համարօտ լարող մը խօսեցաւ.:

Յետ աւարտման արարողութեան մօնսինօր Պօնէթի իւր մաթիւ եկեղեցականաց հետ Արքեպիսկոպոսարան գնաց որ քահանայապետական և Պրանայի գեղարարական զարգարուած էր, և որոյ գուռը կ'ընդնած էին երգեցիկ աղայք.:

Եւր թափօրը Արքեպիսկոպոսարանի գուռը հասաւ, եկեղեցականք ընդունելով թեան սրահը մասնաւոր կը գտնուէր արդէն Աղաբեկ Սրբապան, իւր հետն ունենալով Մշոյ Եպիսկոպոսը. Հոն ալ մօնսինօր Պօնէթի համարօտ ատենաւարանութիւն մը բաւ օրուն պատանխանց Աղաբեկան Սրբապան.:

Պաշտական ներքնոյն նուիրակը բարձրահասակ համակրալից անձ մ'է, շատ ազնի կը ճանչայ Արքեպիսկոպոսը ուր բնակած է 35 տարի.:

—Անցեալ երկուշաբթի օր Իզմիրի մէջ երկրաշարժի ստատիկ ցնցում մը զգացուելով, բոլոր շրջակայ գիւղերու մէջ ալ արձագանք տուել է.:

—Քէթի մայիս ամսոյ մէջ հառոյթն եղած է 127,000 ոսկի, մինչեւ անցեալ տարի նոյն ամսոյ մէջ 133,000 ոսկի եղած է. Սոյն տարեւորութիւնը Բամադանի կընծայուի.:

—Սրբ-Սարգիս-ճուռն ուրախ օր Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ. Սեղիական գեղարարական առաջին թարգման Սրբ Սանտիսը եւ մեծ արարողապետ Միւնիք փաշա ներկայ էին սոյն ընդունելութեան.:

—Վեհ. Սուլթանը Պայրամի աջամիրոյն արարողութեան միջոցին Մեծ Եպարդոս Բեամիլ փաշայի սիրտը ընդունելութիւն մը ըրեր է. կ'ընկալուի խալիկն եղբայր Հասնի փաշա որ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքն կը գտնուի, նոյն օրը Սուլթանին ներկայացել է չնորհաւորութեան համար. Սուլթանը իշխանին և իւր քեռայրն երգող Ֆերիտ Կէլի փառաւոր ընդունելութիւն մը ըրեր է.:

Պահպից սրահին օթեակը որ բարձրատիճան անձանց, ուսմանուած է, կը գտնուէին անդլիական դեսպան Սրբ Ուսայթ, տիկինը և աղիկը, Մօնթէպէլի կոմս և կոմսուհին. իտալական դեսպան Պ. Պրան և տիկինը, ամէրիկեան դեսպան Պ. Սթրաուս և ուրիշ երեւելի անձնք. Սուլթանը ասոնց ներկայութիւնն իմանալով Միւնիք փաշայի յանձնարարել է իւր սղոյնն հաղորդել անոնց.:

—Ուրախ գիշեր. Ղալաթիոյ Սօսիէթէ Ժէնէրալ Պանդոյին ներքեւ Թէօօտոսթօ անուն կոչակարի մը խանութը դող մըտնելով, դարակին մէջ գտնուած 100 ոսկին առել են. Յետոյ վեր ելնելով անուէր ծակեր և մէջը գտնուած դրամը և արժէքաւոր նիւթեր յաղիւտակելով փախեր

են լապտեր մը և քանի մը դործիքներ թողելով հոն.:

Ուստիականութիւնը եօթը կասկածելի անձ ձերբակալուել է.:

—Միտիլի մէջ նոր հրդեհ մը ևս պատահելով 3000 ոսկիի արժողութեամբ շէնք այրել է.:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՕՍՄ. ԲՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ դոց..... 16 —
Ս. յա. առաւօտ քաց..... 16 2

ԻՍԹԻԳՐԱՅԻ ՏՍԵԻԼԻՑԷ

Ս. յա. առաւօտ..... 4 38 16

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄԻ

Թրամուէլ..... դր. 297 —
Բուժիկի երկաթուղի... ֆր. 33 25

ԸՆԹԱՅԻ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի..... դր. 100 —
Չ. ֆրանքոյ..... 88 17
Անգլիական ոսկի..... 110 35
Բօլ Իմիլիալ..... 90 15
Բրիտից..... 51 20
Բուլլի թղթաւոր..... 9 98
» արծաթ..... 75 20
Ֆիլիպին..... — —
Մէքսիկա (տարր.)..... 108 10
Վեցնոց..... 102 30
Հինգնոց..... 102 30
Մէքսիկա..... 97 20
Քառորդ..... 106 20
Մանր մէքսիկա..... 104 10
Թաւիլիյ..... 16 —

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՅԵՆՏԻ ՍԻՐՈՒՆԵԱՆԻ

Եղբրական դէպք մը առջի օրը վերսկայր յուղեց Ա. Ս. Ս. Գեֆանոս խաղաղիկ գիւղը. Կարապետ էֆ. Սիրունեան, անգամ առեւտրական և երկրագործական նախարարութեան բարձրագոյն խորհրդոյն և սրաշտանայ հանքաց և անտառաց ճիւղին, անձնապաշտ մէջ. Կարապետ էֆ. Էֆ. Էֆ. այր պարկեշտ եւ բազմաճմաւ, պետութեան այդ ճիւղին անունի պաշտօնատիրներէ մին էր. Քանի մ'ամիս առաջ կարծելով թէ իւր պաշտօնը ձեռքէն պիտի առնուի եւ որովհետեւ միակ նեցուկն էր չորս ամսուրի քերց, իրիկուն մը յուսահատութեան իւր տան ջըհոլը նետուեցաւ Ս. Ս. Ս. Գեֆանոս, «Պօքէ» արձաւանին դէմ, ուր կը բնակէր. Բարեբաղդաբար քոյրերն անոր անհետացումը նշմարելով, ժամանակին հաստեւաղատեցին զայն, սակայն Կարապետ էֆ. Էֆ. Էֆ. անկման միջոցին գլխէն վնասուած լինելով, այն ժամանակ զայն դարմանող բժիշկը երկիւղ յայտնած էր թէ այս բան օրին մէկը պիտի լինար անոր մտային վիճակին. Անկից ի վեր ոչինչ պատահած էր սակայն, այլ միայն իրեն բնական կողմ մեղամարտութիւնը կրկնապատուած. Հետեւաբար իւր հէք քոյրերն ալ ևս երկիւղ մը չունէին, երբ անցեալ հինգշաբ-

թիւ առաջին, ժամ Աին, անոնց-
մէ մին եղբորը տնեակը մըտնե-
լով, անկողնոյն մէջ պառկած գը-
տաւ դայն եւ կարծեց թէ տա-
կաւին կը ննջէ: Սակայն ընդհա-
տ եւ խռովոտ շնչառութիւն մը լսե-
լով, անկողնոյն մօտեցաւ եւ փոք-
րիկ ընկույզը մը տեսաւ եղբորը
կողքին վրայ: Քիչ մը աւելի
մօտենալով, վզին եւ շաւիկին վը-
րայ արիւն նշմարեց, աղէկէդ ճի-
շեր սկսաւ արծակել որոց ձայ-
նէն վաղցնէր եկան իւր քոյրերը եւ
գրացիք ընդ որոց Տր. Նափիլէ-
եան փաշա եւ Տր. Տիքա. բայց
ամեն դարման անօգուտ եղաւ
դժբաղդաբար, վասն զի Կարա-
պետ էֆէնտի բէվոլվըրի հար-
ուածը պարզած էր քունքին
ձախ կողմէն ուս ուրից պնտակն ու-
ղեղին մէջ մտած էր եւ անհնար
եղաւ հանել դայն, շատ փոքր
լինելուն պատճառաւ: Անձնա-
պանն հինգշաբթի ամբողջ օրը
խորդաց եւ անցեալ ուրբաթ ա-
ռաւոտ կապրէր պակաւին, սա-
կայն ամեն յոյս կորուսած էր եւ
պահ մ'էտր մեռաւ թշուառն:
Դրասեղանին վրայ գտնուե-
ցաւ յիշատակադիր մը յորում
կը յայտնէր թէ Հալքալըի տի-
պար ագարակի շահագործման
հաշիւները քննելու պաշտօնով
Առեւտրական նախարարութեան
կողմէ կարգեալ յանձնաժողովոյն
դանձապետ անուանուած լինե-
լով, կ'երկնէր որ իւր օտաճին
Օսման որուն վրայ կատարեալ
փտահոթութիւն ունէր, յառա-
ջագոյն, մի գուցէ իւր կնիքը
գործածած լինի պատրաստելու
համար ստացադրեր եւ այլ պաշ-
տօնադրեր որք յառաջիկային կըր-
նան վնասարեւր լինիլ իրեն:

Այս յիշատակադրոյն կցուած
էին երկու թուղթեր յորս փա-
փաք կը յայտնէր որ քննիչ մաս-
նախուսմը մ'ընտրուի քննելու
համար իւր գործառնութիւններն
որք տարակոյս չպիտի թողուն
իւր ուղղութեան վրայ, եւ կը
հայցէր որ այս խնդիրը մատու-
ցուի Վեհ. Սուլթանին, յարելով
թէ Ն. Վեհափառութեան ար-
դարադատութեան եւ բարեդ-
թութեան կը փտահէր իւր
խեղճ ընտանիքն: Այս թղթեր
լնչպէս նաեւ ըրովվէրը կնքուե-
ցան Մարքիթէոյի ստաւիկանու-
թեան կողմէ:

Կարապետ էֆ. Սիրունեան
կայս. կառավարութեան կը ծա-
ռայէր չուրջ երեսուն տարիէ ի
վեր եւ մին էր այն երեք հայ ե-
րիտասարդաց զորս հանդուցեալ
Ալի փաշա Եւրոպայ, Կրինեօնի եւ
Հանքաց վարժարանները զրկեց:
Քաջ ագարակադէտ էր եւ անըն-
հատ ուսումնասիրութեամբ եւ
աշխատութեամբ կ'աւելցնէր իւր
մասնագիտութիւնը, կարեւոր
ծառայութեամբ փոխարինելով
կայս. կառավարութեան իւր
վայելած շնորհները: Ներելի է
ուրեմն յուսալ որ Վեհ. Սուլ-
թանի գթութեան եւ ողորմա-
ծութեան առարկայ պիտի լինին
հանդուցելոյն թշուառ քոյրերը:
Կարապետ էֆէնտիի գրադրէն
ու գրասեղանին մէջէն ընդ ա-
մենը մէկ ոսկի եւ 50 փարա գտ-
նուած են: Այս է կ'ըսուի բոլոր
հարըստութիւնը զոր կը թողու
իւր չորս քերց, որոց մին յոյժ
տարիքոտ եւ տկար է ու միւս-
ներն ալ աշխատելու անկարող
վիճակի մէջ:

— 0 —

ՄԵՏԱՍՏԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

Հաստատութեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆԻ

Հանդէսն, ըստ կանխագոյն ծա-
նուցման, պիտի կատարուի յառա-
ջիկայ յունիս 28 կիրակի օր:

Շիրքէթի խայրիէյի 21 թիւ շո-
գենաւն նոյն առաւօտ ճիշտ ժամը
12 ին պիտի մեկնի Կամուրջէն եւ
հետզհետէ հանդիպելով Բատըքէոյ,
Պէշիքթաշ, Գուգլուճուք, Օրթա-
քէոյ, Գուրուչէմէ, Բուսեյի Հիսար,
Պոյաճըքէոյ եւ Եէնիքէոյ պիտի եր-
թայ ուղղակի Նէնի մահալլէ, ուսկից
հանդիսակաճ պիտի առաջնորդուին
մերձակայ Թահիր աղայի գեղեցիկ
պարտէզն, որ սահմանուած է իրեւ
հանդիսավայր:

Կէս օրին ճաշ պիտի տրուի առա-
ւել քան երեք հարիւր հանդիսակա-
նաց: Բոլոր օրը նուագածուաց ըն-
տիր խումբ մը պիտի նուագէ թէ՛
շոգենաւին մէջ եւ թէ՛ հանդիսա-
վայրն:

Երեկոյն շոգենաւը պիտի մեկնի
Մէգար պուրնուէն ժամը 10 1/2 ին,
եւ վերոյիշեալ նաւամատոյցները
հանդիպելէ ետեւ պիտի լընէ Կա-
մուրջ:

Երթեւեկի եւ ճաշի համար տոմսի
գինն է Մէկ ՄէձիՏ:

Նօքա որ կը փափաքին մասնակ-
ցիլ սոյն կրթական հանդիսին, ա-
ռանձինն կամ հանդերձ ընտանեօք,
կը հրաւիրուին ստանալ մասնակ-
ցութեան տոմսն: պահճէ գարու
սուճի Պօլոս եւ Յակոբ աղաներէն,
Բատըքէոյ նաւամատոյցի Ձրօտա-
րանն՝ Յակոբ աղայէն, Պէշիքթաշ
ծխալաճառ Գրիգոր աղայէն, Օր-
թաքէոյ ծխալաճառ Մնացական ա-

ղայէն, եւ ի ձեռն կարդադիր մաս-
նախմբի անդամաց:

Ի դիմաց մասնախմբին

Ատենապետ

Ս. ՅԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ

Հաշուակալ

Գանձապետ

Ա. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

Տ. ԲԵԼԵԿԵԱՆ

ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ ՄԱՆՆԱԿԸ

Անմահ Տիւմայի սոյն հետաքրքրա-
շարժ եւ դիւթիչ վէպին երկրորդ
հատորն աւարտած լինելով, վեր-
ջին թերթերն եւ կողքն երեքշաբ-
թի օրը պիտի բաշխուի Պաա. բա-
ժանորդաց:

Հրատարակչն այս առթիւ կը
խնդրէ իւր պատուարժան բաժա-
նորդներէն որպէս զի ցրուի իրենց
ներկայացած ժամանակ հաճին բա-
ժանորդագինն վճարել որով երրորդ
հատորին արագապէս հրատարակ-
ման նպատած պիտի լինին:

Վէպիս նախորդ ցրուիչն հրատա-
րած լինելով, անոր տեղ Խիկարի
եւ Բուրաստանի ցրուիչ Պ. Անդրա-
նիկի յանձնուած է այդ պաշտօնն:
ուստի պէտք է յետ այսորիկ որ եւ է
գրամ վճարել նախորդին, առանց
ստորագրեալ անդորրագրի:

ԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՑԵՏՈՄՍԻ

Հաւապոյն քառթօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի ի գին 100
հասր 10 դէկ. պէտք
ունեցողները պէտք է
գիմեն Գ. Պապուսպետան
տպարան, Յակոբեան խան
13 Կ. Պոլիս:

— 25-ը գիտեր թէ՛ դուք էք, ըսաւ տօքթօրն
հիւանդին աչաց մէջ նայելով:

— Ե՞ս:

— Դուք իմ կինս չէ՞ք:

— 26-ը կ'ընէ, ո՛հ... ո՛հ...

Եւս այլ եւս չունչ չէր առնէր:

— Այո՛, այո՛, կը յիշեմ... բայց այն ատենէն
ի վեր ի՛նչ անցաւ: Խիստ հիւանդ էի:

— Ծանրապէս հիւանդ: Այո՛, ըսաւ տօքթօրն,
բայց շնորհիւ Աստուծոյ, աւասիկ բարւոք վիճա-
կի մէջ կը գտնուիք, եւ աւասիկ մեր երջանկու-
թեան առաջին միութեան դիմն:

Ամիս մը վերջ, Տօքթօր Ֆրանք եւ Ժանն, որ իր
ամուսինն եղած էր, Եւայի, Քառուսի եւ Ժաք
Քօրտիէի հետ ընկերացեալ կը մեկնէին Փարիզէն,
Ֆրանսայէն եւ Հալլի նաւահանգստէն իկը Նուառ
նաւը կը մտնէին Միացեալ Նահանգն երթալու
համար:

Մօրհանձնի մարքիզն, բանականութիւնն վերս-
տացած, մի քանի տարիներ եւս կ'ապրէր, եւ չէր
մեռնէր առանց ապահովելու իր սիրեցեալ աղջ-
կան, Պէրթա ալ Մօրհանձնի երջանկութիւնն որ կա-
մուսնանար իր սրտին խօսեցելոյն, Բօլ տը Պլանեի
հետ:

Օքթավ տը Քրուադիլ իր պարտքն հատուցած
էր Պիսէթրի ջրհորին մէջ:

ԲԱՆԱԼԻ
ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Մասն. Երկրորդ

Աշխատասիրեց
Կ. ՊԱՆՏԱՍԱՐԵԱՆ

Պրուսայի Արեւելեան Որսանոցի Տէր-Տնօրէն Մեծ. Գրիգոր Լ. Քէն-տի Պաշտօնատեանէն, քաջ Անգլի-ազէտին, երկարամեայ փորձառու-թեամբ աշխատասիրած սոյն նոր մեթոտին Երկրորդ մասնի աւայտան-գամ ի լոյս ընծայուած է:

Կը վաճառուի Գ. Պաշտօնատեանի գրատունէն եւ բոլոր գրաւաճառաց քով:

Դին Բ. մասին 10 դր.
Ա. եւ Բ. մասն ի միասին 16 դր.

ԴՐԱՏՈՒՆ Գ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՏԱՐԵՐԲ ՀԱՆՐԱՀԱՇՈՒՌՈՅ

Յօդինեաց
Հ. Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Ազգային Վարժարանաց մէջ Համ-բաւեայ ուսուցիչ չափական դիտու-թեանց Լ. Պէրպերեան, Հիւնիսի յօդինեաց սոյն դասագիրքն կարի յարմար մեր վարժարանաց մէջ Հան-րահաշուոյ ուսուցման, կը պարու-նակէ ամեն ինչ որ կարեւոր է յիշ-եալ ուսման, յստակ բացատրու-թեամբ եւ ամեն կանոններու վրայ 600 ի չափ խնդիրներով ձուլու. Կը ծախուի Զարգարեան գրատուն-էին 5 10 դր.

Պօլիս Սուրբան Համամ Թիւ 14

ԸՆԴՀ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՕՍՄ.

Արձանագրեալ յ'Առեւտրական Սենեկի Կ. Պօլսոյ
Տնօրէն, Յ. ՄԷՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ
Ղալաթիա Սարկի-Փուշա խան, Թիւ 3
Փոխանորդութիւն եւ յանձնակա-տարութիւն թէ ի Կ. Պօլիս, թէ ի գաւառս եւ թէ յօտար երկիրս, ա-մեն դատական, վարչական եւ ա-ռեւտրական գործոց, որպիսիք են՝

պահանջից գանձումն, վէճերու ի-րաւախօսութիւն. կնճագ եւ անոն-կային խնդրոց կարգադրութիւն. քաղաքային եւ վարչային դատարա-նաց առջեւ դատաւարութիւն, ան-շարժ ստացուածոց եւ վարձուց վե-րաբերեալ գործառնութիւն, ար-տօնութեանց ստացման հետամուտ-թիւն. նմանապէս եւ խորհրդատու-ութիւն, պեղնկացումն խմբագրու-թիւն, Թարգմանութիւն, հրատա-րակութիւն եւ հաշուոց յատկութիւն:

Հեռագրական հապէ
Վէճեալթիւսանէ, իոթանայօլ, կամ
Agence Ottomane, Consple.

Յ. Թ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ,
ՆՈՐԱԳԻԶ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՆԻԹՈՑ
ԵՆ ԿԱՐԱՍԵԱՆ

Ալաճա Համամ Թիւ 16

Ճիշդ Սապօնճու. խանի դ'մը

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը նորոգուին եւ կը շինուին ու կը մաքրուին ամեն տեսակ կարասիք, ինչպէս են կաղի եւ իւրի լուսնակներ, մահճակալ, արտանակ, եւ զինգոյէ-թիթեղէ եւ պլանճէ ամեն տեսակ ա-նօթ:

Վաճառատան մէջ կը ծախուին եւ յաւաքական գանձազան տեսակ կնճի-եւ իւրի լուսնակներ, պարզ եւ ըն-տիր, խիստ աճան. Յաճախորդաց գիրքութիւն տալու համար ՕՊին 5-10 մինչեւ խի 18 զեղչ կ'ըլլայ:

ԴՐԱՏՈՒՆ Վ. ՀԻՄՄԼԷԱՆ

Ուզուն-Զարդի պաշտ Թիւ 10

Սոյն գրատան մէջ կը վաճառ-ուին ամեն լեզուէ գործածեալ եւ աճան գրեանք. Վիպական, Պատմական, Թատերական, Դա-սական եւայլն ճիւղերու վերա-բերեալ. Կը գանուի նաեւ նշա-նաւոր ազգայնոց եւ օտարազգի երեւելեաց լուսնակները:

ԴՐԱՏՈՒՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ

Զարգ. զճարտ. եօդուչ, Թիւ 56

Մեծ Քանակութիւն

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԱԳՐՈՅ

Սոյն գրատունն այս անգամ փա-րիզէն ընդունած է մեր ազգ. վար-ժարանաց մէջ մուտ գտած ֆրան-սերէն ամբողջ դասագրքերու մեծ «մթերք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին մասնաւորապէս Լատեւի ամբողջ գործերը, Պոլեւոյի «անփանս» ա-տօլէանս եւ ֆրանսիէն, քօնդ է բառապօլ, Լաուի է Ֆլօրիի, Կէ-նրաի եւ Պաշէի քերականութիւն-ներն եւ անոնց բանալիները, Ապէ-կօլթիէի Վէքթիւս, կոապիւէիերը, քօզն խթօնիէդ, անփանս, «ատօլէ-սանս» (Տըլարալ), Տէլմաք, շուս, սը լէքթիւս (Տանիէլ), Վէքթիւս կոապիւէ (Լըուս), Փապլը տը Լա-ֆօնթէն եւն. եւն:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՆՈՐ
Յրանսերէն նամականիք շատ աճան գնեցով:

Սըքուէթէն ժէյէնալ գին դր. 3 1/2

խնդրուի:

Գաւառական յանձնարարութիւնք

փութով կը կատարուին:

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ՎԻՍԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՍԱՀԱԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Կ. Պօլիս Բիլա փաշա եօդուչ
Սաղըր խան Թիւ 5, 6, 7, 11

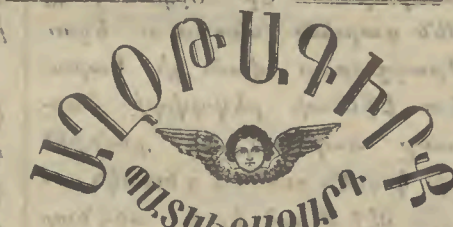
Ոյցետոմար, հարսանեկան հը-րուիրաց իւր, նամակք, պահա-րանք, մահադդք, ծանուցմունք, Թատրոնական աղբեր վաճառա-կանական նմայք (Փաթուռա) փոխանակագիրք (գամբիւր) սի-կաուի թուղթի կողքեր գունտ-ուր եւ ոսկեղօծեալ բաղմաթիւ տեսակներ, եւ այլ ամեն տեսակ գրեանք կը տպագրուին, Հայե-րէն, Տաճկերէն, Գաղղիարէն, Ի-տալերէն եւ Հրէերէն լեզուներով:
Սոյն տպարանը եւ վիճակագրա-տունը այսօր նմանօրինակ հա-տարարութեան մը հետ միջեղու վիճակի մը հասած է, ըստ որում օտար լեզուաց տառերը իւր ա-

մին տեսակներով Եւրոպայէն բե-րել տուած է, ծախագիրք եւ շը-քագիրք յանապիսիքն զգաւ Թատ-րոնաց տպարանութեան համար ազաւած չափով փայտեայ խոշոր տառեր ալ կան, եւ քաղաքա-տիպներու միջոցաւ յանձնարա-րութիւնք փութով եւ ամենայն ճշգրտութեամբ կը կատարուին:

Մարգարեանի տպարանն ալ միացած է վերոյիշեալ տպարա-նին հետ, ուր կ'ընան իւր յաճա-խորդները զինքը գտնել:

Դինեըր չափաւոր են

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Մ. Յ. ՄԵԼԻԿԵԱՆ

Սոյն փոքրիկ ՄԱՐԿԱԳԻՐԷՆ որ մեր Եկեղեցւոյ Ժամագրքի եւ Խորհրդա-տետրի մէկ համապատասխանն է, եւ կը պարունակէ Առաւօտեան աղօթք-ներ, Ս. Պատարագի խորհուրդն աւ-րող, Գիշերային եւ ապաղիարութեան աղօթքներ, հրատարակուած է պատ-կերազարդ: Սոյն Աղօթագրքի առա-ւելութիւնն այն է որ Բարեպաշտ Աղ-գայինք մեր երանանդոհ Հայրապե-տաց ոգւով ու լեզուով աղօթելով կը զգուշանան այլ եւս անհարազատ եւ ինքնակար Աղօթից գրքերու գործա-ծութենէ, եւ սոյն մեր Աղօթագրքի աղօթքներն ոգոյ ընելով կուզեն զայնա-աւ Աստուած ըստ Ժամակարգութեան Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ:

ԳԻՆՆ Ե 4 ՊՈՒՐՈՂ

Ազնիւ լաքակազմ

Կեդրոնատեղին է Գ. Պաշտօնատեան գրատունը, Յակոբեան խան. կը գըտ-նուի նաեւ բոլոր գրաւաճառաց քով:

Նուրթիէ կը շարունակէր իրենն եւս հատու-ցանել խոտեկի մը մէջ:

Տարօրինակ պատահաւր... դիպուածն մի քա-նի օրէ ի վեր կու տար իրենն այն խոտին ուր ժաք Քօրտիէ տտան եւ հինգ տարի անընդհատ բնակած էր:

ՎԵՐՉ

Մեր այս աւուր թուով կ'աւարտի «Գաղտնիք Պիտէգորի» անուն վիպասանութեան Թարգմանու-թիւնը. եւ մինչ ցնոր կարգադրութիւն, վաղուքն պիտի սկսինք հրատարակել ընտիր նորավէպերու հաւաքածոյ մը, որոց մէկ զլիաւոր մասն յանձն առած է Թարգմանել Պիտէգորի եւ Երկու Մայրերու արգոյ Թարգմանին: